MATERIAŁY I INFORMACJE

Beata Stoczyńska

DIALOG UNIA EUROPEJSKA – KRLD

24 września 2004 r. w Como, koło Mediolanu odbyło się międzynarodowe seminarium poświęcone dialogowi Unii Europejskiej i Korei Północnej pod nazwą „*A Comprehensive Dialogue between the EU and the DPRK*”. Spotkanie zorganizowała włoska instytucja pozarządowa Landau Network-Centro Volta (LNCV), przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Włoch oraz Urzędu Miasta Como.

Wśród zaproszonych gości byli naukowcy ze Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Włoch, przedstawiciele Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, departamentów ds. Azji Ministerstw Spraw Zagranicznych krajów Unii Europejskiej oraz międzynarodowych organizacji pozarządowych. Ze strony północnokoreańskiej uczestnikami seminarium był ambasador KRLD we Włoszech, a także przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych KRLD. Ze strony południowokoreańskiej obecni byli przedstawiciele ambasady Republiki Korei w Rzymie i zastępca dyrektora generalnego w Ministerstwie ds. Zjednoczenia ROK.

Celem spotkania była dyskusja na temat wszechstronnego dialogu pomiędzy UE a KRLD, obejmującego zarówno kwestie polityczne jak i bezpieczeństwa, ekonomiczne i społeczne. Zastanawiano się nad praktycznymi metodami rozwinięcia wzajemnej współpracy, zarówno w kontekście Unii Europejskiej jak i w szerszej międzynarodowej skali. Seminarium obejmowało trzy sesje: polityczną i bezpieczeństwa, gospodarczą i kulturalną oraz dot. określenia przyszłej mapy drogowej dialogu UE-KRLD.

Podczas dyskusji w ramach panelu politycznego Su Chol Han, ekspert północnokoreański przedstawił zarys stosunków amerykańsko – koreańskich. Nawiązał do pozytywnych, jego zdaniem, tendencji w polityce amerykańskich demokratów

i porozumienia zawartego w 1994 r. Krytycznie odnosząc się do polityki prezydenta G. W. Busha wobec KRLD, z optymizmem odniósł się do perspektyw dalszych rozmów 6-stronnych, w których obok USA uczestniczą Chiny, Japonia, Republika Korei i Rosja. Podkreślił także, iż Unia Europejska powinna odgrywać coraz ważniejszą rolę w regionie Azji i Pacyfiku.

S. Harrison, Dyrektor ds. Azji w Centrum Polityki Międzynarodowej w Waszyngtonie postawił dwa, zasadnicze jego zdaniem, pytania: po pierwsze dlaczego KRLD chce rozwijać program nuklearny i, po drugie, czy posiada tajny program wzbogaconego uranu. Wielu obserwatorów uważa, iż KRLD chce broń nuklearną ponieważ będzie mieć większe możliwości i siłę przebicia we współpracy z partnerami z południa, „nuklearnymi” sąsiadami Chinami i Rosją oraz Japonią. Inni znawcy tematu twierdzą, że interes ekonomiczny jest głównym motorem działań Koreańczyków z Północy. Harris zwrócił uwagę na kontekst historyczny, w tym traumatyczny wpływ wojny koreańskiej, zwłaszcza na część północną półwyspu. Pyongyang był praktycznie cały zbombardowany, po wojnie miasto budowane było od podstaw. Do dziś, po 50 latach, nie podpisano traktatu pokojowego. Jego zdaniem normalizacji stosunków dyplomatycznych i ekonomicznych pomiędzy KRLD a USA powinno towarzyszyć zakończenie wojny koreańskiej poprzez podpisanie traktatu.

Dr J. Swenson-Wright z Instytutu Azji Wschodniej Uniwersytetu w Cambridge podzielił się ze swoimi badaniami na temat stosunków japońsko-koreańskich. Jego zdaniem spotkanie Koizumi – Kim Jong Il we wrześniu 2002 r. oraz wspólna deklaracja (dotycząca m.in. oferty japońskiej pomocy ekonomicznej, wyjaśnienia sprawy uprowadzeń obywateli japońskich) dają pozytywne sygnały dla dalszej współpracy. Wskazał, iż rola Japonii w regionie Azji będzie wzrastać, zwłaszcza wobec amerykańskich planów wycofywania swoich wojsk z Korei Południowej.

J. Wit z Centrum Studiów Strategicznych w Waszyngtonie zwrócił uwagę, iż zarówno amerykańscy naukowcy jak i administracja zainteresowani są podejmowaniem dialogu z partnerami północnokoreańskimi, choć zdaje sobie sprawę z istniejących przeszkód. Podkreślił, iż społeczność międzynarodowa oczekuje, że KRLD dostosuje się do istniejących norm nakreślonych przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (MAEA).

Sesja ekonomiczna poświęcona była zagadnieniom dotyczącym współpracy w ramach KEDO (Organizacja ds. Rozwoju Energetyki na Półwyspie Koreańskim), ochrony środowiska oraz naukowo-technologicznej.

R. Carlin, zastępca dyrektora KEDO z siedzibą w Nowym Jorku wskazał na konieczność kontynuowania współpracy międzynarodowej, która od 2002 r. tj. od początku kryzysu została wstrzymana. Jego zdaniem KEDO oprócz swoich podstawowych zadań, jak produkcja elementów i budowa reaktorów na lekką wodę czy nadzór nad realizowanymi projektami, może w aktualnej sytuacji na Półwy-

spie spełniać wiele innych zdań. Może być użyta jako platforma kontaktów, a także przykład gotowości stron do kontynuowania współpracy. Kwestię wznowienia działalności KEDO podjął także Chun Guk Kim, dyrektor departamentu europejskiego w MSZ KRLD. Jego zdaniem organizacja ta może być motorem współpracy gospodarczej. G. Ford, członek Parlamentu Europejskiego poinformował, iż kwestia wznowienia finansowania przez UE, które zostało w 2002 r. zawieszone, jest aktualnie poważnie rozważana.

K. Weber Liu z Environment Education Media Project w swoim wystąpieniu wskazywała na potrzebę współpracy zarówno politycznej jak i gospodarczej z Koreą Północną a nie izolowania tego kraju. Podkreśliła, iż kluczową kwestią jest uzyskanie równowagi pomiędzy ochroną środowiska a rozwojem ekonomicznym.

R. Stone z „Science Magazine” zwrócił uwagę na znaczenie współpracy pomiędzy naukowcami zachodnimi a północnokoreańskimi. Jego zdaniem rząd KRLD daje aktualnie zielone światło takim kontaktom. Dyplomacja naukowa może stanowić ważne narzędzie także w rozwiązywaniu napięć politycznych na Półwyspie Koreańskim.

Podczas trzeciej sesji podsumowano dotychczasowe działania Unii Europejskiej we współpracy z KRLD i próbowano nakreślić mapę drogową dalszego dialogu. Nawiązano do seminarium „EU – North Korea Workshop on Economic Reform”, które odbyło się w dniach 31 sierpnia – 4 września 2004 r. w Pjongyang. Było to pierwsze tego typu spotkanie, w którym licznie były reprezentowane kraje europejskie oraz KRLD. Wskazano na możliwości współpracy w zakresie przekazywania doświadczeń w reformowaniu gospodarki oraz przyciąganiu zagranicznych inwestycji. Przedstawiciele Komisji Europejskiej poinformowali o planowanej wizycie Trójki UE do KRLD.

Seminarium w Como było kolejnym z cyklu spotkań na temat sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Wcześniej, w 2002 r. odbyło się seminarium na temat systemu energetycznego na Półwyspie, w 2003 r. – rozwoju gospodarczego KRLD. Tegoroczne seminarium poświęcone dialogowi Unii Europejskiej i Korei Północnej było okazją do wzajemnej dyskusji. W opinii europejskich uczestników, przedstawiciele administracji koreańskiej byli otwarci na wymianę poglądów z zachodnimi rozmówcami. Seminarium było wyrazem wsparcia dialogu pomiędzy dwoma Koreami w duchu pojednania, m.in. poprzez umożliwienie uczestnictwa w nim przedstawicieli obu krajów.